Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

20 päivänä tammikuuta 2021*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2004/83/EY – Pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman myöntämisedellytyksiä koskevat vähimmäisvaatimukset – Pakolainen – 2 artiklan c alakohta – Pakolaisaseman lakkaaminen – 11 artikla – Olosuhteiden muuttuminen – 11 artiklan 1 kohdan e alakohta – Mahdollisuus turvautua alkuperämaan suojelukseen – Arviointiperusteet – 7 artiklan 2 kohta – Taloudellinen ja sosiaalinen tuki – Merkityksettömyys

Asiassa C-255/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (ylioikeus (maahanmuutto- ja turvapaikkajaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 22.3.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 26.3.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Secretary of State for the Home Department

vastaan

OA,

United Nations High Commissioner for Refugeesin **(UNHCR)**

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa toisen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit A. Kumin, T. von Danwitz (esittelevä tuomari) ja P. G. Xuereb,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.2.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään Z. Lavery ja J. Simpson, avustajanaan D. Blundell, barrister,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Ranskan hallitus, asiamiehinään aluksi A.-L. Desjonquères, A. Daniel, D. Colas ja D. Dubois, sittemmin A.-L. Desjonquères, A. Daniel ja D. Dubois,

– Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér ja R. Kissné Berta,

– Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi A. Azema, M. Condou-Durande ja J. Tomkin, sittemmin A. Azema ja J. Tomkin,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.4.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY (EUVL 2004, L 304, s. 12, oikaisu EUVL 2005, L 204, s. 24) 2 artiklan c alakohdan, 7 artiklan ja 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Secretary of State for the Home Department (sisäasiainministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) ja Somalian kansalainen OA ja joka koskee OA:lle myönnetyn pakolaisaseman peruuttamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin Genevessä 28.7.1951 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954. Sitä on täydennetty New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla 4.10.1967 voimaan tulleella pöytäkirjalla (jäljempänä Geneven yleissopimus).

4 Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaan ”pakolaisella” tarkoitetaan jokaista henkilöä, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, [joka] oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne”.

5 Mainitun yleissopimuksen 1 artiklan C kohdan 5 alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän yleissopimuksen soveltaminen jokaiseen [kohdassa] A määritellyt ehdot täyttävään henkilöön nähden lakkaa:

– –

5) jos hän ei voi enää sen vuoksi, että olosuhteet, joiden vallitessa hänet hyväksyttiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta, kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusmaansa suojelua;

näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta tämän artiklan A, 1 kohdassa tarkoitettuun pakolaiseen, joka pystyy esittämään aikaisemmasta vainosta johtuvia pakottavia syitä kieltäytymiselleen ottaa vastaan suojaa kansalaisuusmaaltaan.”

Unionin oikeus

6 Direktiivin 2004/83 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että ”Geneven yleissopimus ja pöytäkirja ovat pakolaisten suojelua koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän kulmakivi”.

7 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi määrittelyä koskevat vähimmäisvaatimukset sekä myönnetyn suojelun sisältö.”

8 Mainitun direktiivin 2 artiklan c–e alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

c) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla ei koske;

d) ’pakolaisasemalla’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista pakolaiseksi jäsenvaltiossa;

e) ’henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua’, kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa mutta jonka suhteen on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai kansalaisuudettoman henkilön ollessa kyseessä entiseen pysyvään asuinmaahansa, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä 15 artiklassa määriteltyä vakavaa haittaa, ja jota 17 artiklan 1 ja 2 kohta ei koske ja joka on kykenemätön tai sellaisen vaaran johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan”.

9 Saman direktiivin 7 artiklan, jonka otsikko on ”Suojelun tarjoajat”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Suojelun tarjoajia voivat olla:

a) valtio; tai

b) valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina.

2. Suojelua tarjotaan yleensä silloin, kun 1 kohdassa tarkoitetut toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten, että niillä on tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi, ja kun hakijalla on mahdollisuus saada tällaista suojelua.”

10 Direktiivin 2004/83 9 artiklan, jonka otsikko on ”Vainoksi katsottavat teot”, sanamuoto on seuraava:

”1. Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettujen vainoksi katsottavien tekojen on oltava:

a) laatunsa tai toistuvuutensa vuoksi niin vakavia, että ne muodostavat vakavan loukkauksen ihmisten perusoikeuksia vastaan ja erityisesti niitä oikeuksia vastaan, joista ei voida poiketa [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun] ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 15 artiklan 2 [kappaleen] nojalla; tai

b) kertymä erilaisia toimenpiteitä, joihin kuuluu ihmisoikeusloukkauksia, ja joka on riittävän vakava vaikuttaakseen yksilöön a alakohdassa tarkoitettua vastaavalla tavalla.

2. Edellä 1 kohdan nojalla vainoksi katsottavat teot voivat olla muun muassa seuraavia:

a) fyysinen tai henkinen väkivalta, mukaan luettuna seksuaalinen väkivalta;

– –

3. Edellä 2 artiklan c alakohdan mukaan 10 artiklassa mainittujen syiden ja 1 kohdan nojalla vainoksi katsottavien tekojen välillä on oltava yhteys.”

11 Kyseisen direktiivin 11 artiklan, jonka otsikko on ”Lakkaaminen”, 1 kohdan e alakohdassa ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö lakkaa olemasta pakolainen, jos hän:

– –

e) ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua, koska olosuhteet, joiden vallitessa hänet tunnustettiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta;

– –

2. Jäsenvaltioiden on 1 kohdan e ja f alakohdan osalta tarkasteltava, onko olosuhteiden muutos niin merkittävä ja pysyvä, ettei pakolaisella enää ole perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.”

12 Mainitun direktiivin 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Vakava haitta”, säädetään seuraavaa:

”Vakavalla haitalla tarkoitetaan seuraavia:

a) kuolemanrangaistus tai teloitus; tai

b) hakijan alkuperämaassa kokema kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus; tai

c) siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä.”

13 Direktiivi 2004/83 kumottiin ja korvattiin 21.12.2013 alkaen vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston

direktiivillä 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9). Viimeksi mainitun direktiivin johdanto-osan 50 perustelukappaleen mukaan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole osallistunut mainitun direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido sitä eikä sitä sovelleta siihen.

Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

14 Vuonna 2006 annetun pakolaisia tai kansainvälistä suojelua tarvitsevia henkilöitä koskevan asetuksen (Refugee or Person In Need of International Protection Regulations 2006) 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Päätettäessä siitä, onko henkilö pakolainen tai sellainen henkilö, joka voi saada humanitaarista suojelua, suojelua vainolta tai vakavalta haitalta voivat tarjota:

a) valtio; tai

b) valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina.

2. Suojelua katsotaan tarjottavan yleensä silloin, kun 1 momentin a ja b kohdassa tarkoitetut toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten, että niillä on tehokas oikeudellinen järjestelmä vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi, ja kun 1 momentissa tarkoitetulla henkilöllä on mahdollisuus saada tällaista suojelua.”

15 Maahanmuuttosäännöstön (Immigration Rules) 338A §:ssä säädetään seuraavaa:

”Henkilölle 334 §:n nojalla myönnetty pakolaisasema peruutetaan tai jätetään uusimatta, jos häneen voidaan soveltaa jotakin 339A–339AB §:stä. – –”

16 Maahanmuuttosäännöstön 339A §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tätä pykälää sovelletaan, kun Secretary of State on vakuuttunut siitä, että yksi tai useampi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

– –

v) he eivät voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua, koska olosuhteet, joiden vallitessa heidät tunnustettiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta; tai

vi) kansalaisuudettomat henkilöt voivat palata entiseen pysyvään asuinmaahansa, koska heidän pakolaiseksi tunnustamisensa yhteydessä vallinneet olosuhteet ovat lakanneet vaikuttamasta;

Secretary of Staten on v) ja vi) kohdan osalta tarkasteltava, onko olosuhteiden muutos niin merkittävä ja pysyvä, ettei pakolaisella enää ole perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 OA on Somalian kansalainen, joka on kotoisin Mogadishusta (Somalia). Hän on Reer Hamar -nimisen vähemmistöklaanin jäsen.

18 OA ja hänen tuolloinen puolisonsa kärsivät 1990-luvulla useita kertoja vakavaa vahinkoa ja joutuivat puolisotilaallisten Hawiye-joukkojen väkivaltaisten hyökkäysten kohteiksi Mogadishussa.

19 He pakenivat Somaliasta vuonna 2001 ja siirtyivät Keniaan. OA:n tuolloinen puoliso saapui samana vuonna Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, ja hänelle myönnettiin edellisessä kohdassa mainitun vainon perusteella pakolaisasema.

20 OA matkusti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuonna 2003 ja sai siellä pakolaisaseman tuolloisesta puolisostaan riippuvaisena henkilönä.

21 Sisäasiainministeri ilmoitti 8.7.2014 OA:lle aikomuksestaan peruuttaa hänen pakolaisasemansa.

22 Sisäasiainministeri peruutti 27.9.2016 tekemällään päätöksellä OA:n pakolaisaseman sillä perusteella, että olosuhteet hänen alkuperämaassaan olivat muuttuneet, epäsi häneltä humanitaarisen suojelun kansallisen maahanmuuttolainsäädännön nojalla ja katsoi samalla, ettei OA:n palauttamisella alkuperämaahansa loukata Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan mukaisia Yhdistyneen kuningaskunnan velvoitteita.

23 OA nosti tästä päätöksestä kanteen First-tier Tribunalissa (Immigration and Asylum Chamber) (alioikeus, maahanmuutto- ja turvapaikkajaosto, Yhdistynyt kuningaskunta). Kyseinen tuomioistuin antoi ensimmäisen tuomion, jolla OA:n kanne hylättiin kokonaisuudessaan, ja – sen jälkeen, kun Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (ylioikeus (maahanmuutto- ja turvapaikkajaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) oli kumonnut kyseisen tuomion – se antoi toisen tuomion, jolla mainittu kanne hylättiin osittain.

24 Kumottuaan tämän jälkimmäisen tuomion Upper Tribunalin (Immigration and Asylum Chamber) on tutkittava OA:n valitus uudelleen.

25 Sisäasiainministeri väittää ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että hänellä oli oikeus peruuttaa OA:n pakolaisasema direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla, koska olosuhteet OA:n alkuperämaassa olivat muuttuneet pysyvästi, koska enemmistöklaanit eivät hänen mukaansa enää vainoa vähemmistöklaaneja Mogadishun alueella ja koska valtion tarjoama suojelu on tehokasta. Sisäasiainministeri tukeutuu tässä yhteydessä toteamuksiin, jotka sisältyvät saman tuomioistuimen 3.10.2014 asiassa MOJ ym. (paluu Mogadishuun) antamaan ohjaavaan tuomioon:

> ”ii) Henkilö, joka on ’tavallinen siviilihenkilö’ (jolla ei toisin sanoen ole yhteyksiä turvallisuusjoukkoihin, mihinkään hallituksen tai julkishallinnon osa-alueeseen tai mihinkään kansalaisjärjestöön tai kansainväliseen järjestöön), ei palatessaan Mogadishuun poissaolon jälkeen ole yleensä todellisessa vaarassa joutua vainotuksi tai kärsiä haittaa siten, että se edellyttäisi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan tai direktiivin [2004/83] 15 artiklan c alakohdan mukaista suojelua. – –
>
> – –
>
> vii) Henkilö, joka palaa Mogadishuun poissaolon jälkeen, pyytää ydinperheeltään, jos hänellä on sellainen kaupungissa, apua uudelleen asettautumisessa ja toimeentulon turvaamisessa. Vaikka palaava henkilö voi myös pyytää apua klaaninsa jäseniltä, jotka eivät ole lähisukulaisia, tällaista apua on todennäköisesti saatavilla vain enemmistöklaanin jäsenille, koska vähemmistöklaaneilla on vain vähän avustusmahdollisuuksia.
>
> viii) Klaanin jäsenyyden merkitys Mogadishussa on muuttunut. Klaanit tarjoavat nykyisin mahdollisesti sosiaalisen tuen mekanismeja ja auttavat toimeentulon saamisessa, mutta ne eivät tarjoa suojelua enää samassa määrin kuin aiemmin. Mogadishussa ei ole klaanien puolisotilaallisia joukkoja, ei klaaniväkivaltaa eikä klaaneihin perustuvaa syrjivää kohtelua edes vähemmistöklaanien jäsenten osalta.
>
> – –

xi) Siten ainoastaan ne, joilla ei ole klaanin tai perheen tukea, jotka eivät saa rahalähetyksiä ulkomailta ja joilla ei ole todellisia mahdollisuuksia turvata toimeentuloa Somaliaan palaessaan, joutuvat elämään oloissa, jotka eivät ole hyväksyttäviä humanitaarisen suojelun näkökulmasta.

xii) Todisteet osoittavat selvästi, että myös muut kuin Mogadishusta alun perin kotoisin olevat henkilöt voivat nyt yleensä palata asumaan kaupunkiin, ilman että heihin kohdistuu direktiivin [2004/83] 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettu vaara tai että he ovat todellisessa vaarassa ajautua äärimmäiseen köyhyyteen. Toisaalta siirtyminen Mogadishuun ei todennäköisesti ole realistista henkilölle, joka kuuluu vähemmistöklaaniin ja jolla ei ole aiempia yhteyksiä kaupunkiin tai varoja eikä käytettävissään muunlaista klaanin, perheen tai sosiaalista tukea, koska silloin, kun henkilöllä ei ole keinoja perustaa vakinaista kotia ja saada jonkinlaista jatkuvaa taloudellista tukea, on olemassa todellinen vaara, ettei hänellä ole muuta vaihtoehtoa kuin elää tilapäismajoituksessa maan sisäisten pakolaisten leirillä, jossa on todellinen mahdollisuus joutua elämään olosuhteissa, jotka eivät ole hyväksyttävien humanitaaristen vaatimusten mukaisia.”

26 OA riitauttaa nämä toteamukset ja väittää, että hänellä on edelleen perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi Mogadishussa ja että Somalian valtion viranomaiset eivät kykene suojelemaan häntä näiltä vakavilta haitoilta. Hän vetoaa tässä yhteydessä United Nations High Commissioner for Refugeesin (UNHCR) (Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun virasto) kesäkuussa 2014 esittämään arviointiin, jonka mukaan valtion suojelun saatavuuden osalta Mogadishun turvallisuustilanne antaa edelleen aihetta vakavaan huoleen ja että vähemmistöklaanit ovat edelleen erityisen epäedullisessa asemassa erityisesti tässä kaupungissa. Lisäksi hän väittää, että edellisessä kohdassa mainittu ohjaava tuomio perustuu virheelliseen tulkintaan valtion suojelusta, koska se perustuu osittain siihen, että suojelua saadaan perheeltä tai klaanin muilta jäseniltä, jotka eivät ole valtiollisia vaan yksityisiä toimijoita.

27 Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen mukaan jotkut Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimet katsovat, että riittävän suojelun saatavuus on otettava huomioon sekä vaiheessa, jossa arvioidaan sitä, onko kyse ”perustellusta pelosta tulla vainotuksi”, että vaiheessa, jossa arvioidaan ”suojelua”, johon hakija on kykenemätön tai haluton turvautumaan, mutta että sen ei tarvitse kuitenkaan täyttää aina samoja vaatimuksia näissä kahdessa vaiheessa. Kyseiset tuomioistuimet katsovat, että vaikka tätä jälkimmäistä seikkaa on arvioitava direktiivin 2004/83 7 artiklasta johtuvien vaatimusten kannalta, näitä vaatimuksia ei kuitenkaan sovelleta ensimmäistä seikkaa koskevassa tarkastelussa, jossa voidaan siten ottaa huomioon kaikki suojelun muodot ja erityisesti muun muassa asianomaisen henkilön perheen tai klaanin antama tuki.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa OA:n tilanteesta mahdollisen Mogadishuun paluun jälkeen, että tällä olisi mahdollisuus – liikuntarajoitteensa vuoksi tosin rajallinen – löytää työtä tässä kaupungissa. OA voisi lisäksi pyytää taloudellista tukea kyseisessä kaupungissa asuvilta lähisukulaisiltaan, sisareltaan, joka on viimeksi oleskellut Dubaissa (Yhdistyneet arabiemiirikunnat), sekä Reer Hamar -klaanin jäseniltä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ainakin siihen saakka, kunnes hän kykenee pitämään itse huolta omista tarpeistaan Mogadishussa.

29 Tässä tilanteessa Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa ja 2 artiklan e alakohdassa tarkoitettu ”kansalaisuusvaltion suojelu” tulkittava valtiolliseksi suojeluksi?

2) Päätettäessä, onko henkilöllä direktiivin 2004/83 2 artiklan e alakohdassa tarkoitettua perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi ja onko tällaista vainoa vastaan saatavilla suojelua, täytyykö näiden molempien seikkojen kohdalla tehdä kyseisen direktiivin 7 artiklan mukainen suojelun saatavuuden arviointi, ja jos näin on, sovelletaanko molemmissa tapauksissa samoja arviointiperusteita?

3) Jos ei oteta huomioon direktiivin 2004/83 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen muiden kuin valtiollisten toimijoiden tarjoaman suojelun sovellettavuutta ja oletetaan, että vastaus edellä olevaan ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, onko suojelun tehokkuutta ja saatavuutta arvioitava vain valtiollisten toimijoiden suojelutoimien tai -tehtävien perusteella vai voidaanko yksityisten (kansalaisyhteiskunnan) toimijoiden, kuten perheiden tai klaanien, suojelutoimet tai -tehtävät ottaa huomioon?

4) Käytetäänkö (kuten toisessa ja kolmannessa kysymyksessä oletetaan) suojelun saatavuuden arvioinnissa, joka on suoritettava direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettua lakkaamista koskevan harkinnan yhteydessä, samoja arviointiperusteita kuin 7 artiklan mukaisessa suojelun saatavuuden arvioinnissa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

30 Aluksi on todettava, että vaikka ennakkoratkaisupyynnössä olevien tietojen mukaan OA:lle on myönnetty pakolaisasema sellaisten Mogadishun enemmistöklaanin puolisotilaallisten joukkojen väkivaltaiseksi vainoksi katsottujen tekojen perusteella, joiden kohteeksi hän oli vähemmistöklaanin jäsenenä 1990-luvulla siellä joutunut, näistä samoista tiedoista ilmenee, että tällä välin tapahtuneiden muutosten jälkeen ”Mogadishussa ei ole klaanien puolisotilaallisia joukkoja, ei klaaniväkivaltaa eikä klaaneihin perustuvaa syrjivää kohtelua edes vähemmistöklaanien jäsenten osalta”. Mainittu pyyntö näyttää tässä yhteydessä perustuvan siihen seikkaan, että Somalian liittotasavalta tarjoaa nykyisin lähtökohtaisesti riittävää suojelua vainoksi katsottavia tekoja vastaan mutta että tätä suojelua voidaan kuitenkin täydentää perheen ja klaanin kaltaisten yksityisten toimijoiden antamalla suojelulla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa tässä yhteydessä, että Mogadishuun palaavilla Somalian kansalaisilla, joilla ei ole perheen tai klaanin taloudellista tai muuta tukea, ”ei ole todellisia mahdollisuuksia turvata toimeentuloa Somaliaan palaessaan [ja he] joutuvat elämään oloissa, jotka eivät ole hyväksyttäviä humanitaarisen suojelun näkökulmasta”.

31 Tämän täsmennyksen tultua tehdyksi näistä samoista tiedoista käy kuitenkin ilmi, että OA riitauttaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen edellisessä kohdassa tiivistetyt toteamukset ja väittää, että hänellä on edelleen perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi Mogadishussa ja että Somalian valtion viranomaiset eivät kykene suojelemaan häntä kyseisiltä vainoksi katsottavilta teoilta. Ranskan hallitus on lisäksi väittänyt istunnossa, että tämän tuomioistuimen toteamukset kyseisten viranomaisten tarjoamasta suojelusta ja siitä, ettei vainon vaaraa olisi, eivät vastaa enää Somalian nykytilannetta.

32 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen selvitettävä, olisiko OA Mogadishuun palatessaan vaarassa joutua vainoksi katsottavien tekojen kohteeksi.

Neljäs kysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee neljännellä kysymyksellään, jota on tutkittava ensiksi, pääasiallisesti, onko direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetun pakolaisaseman lakkaamiseen liittyvän ”suojelun” on täytettävä samat vaatimukset, jotka käyvät kyseisen aseman myöntämisen osalta ilmi kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdasta, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.

34 Tässä yhteydessä mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdasta käy ilmi, että kolmannen maan kansalainen lakkaa olemasta pakolainen, jos hän ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua, koska olosuhteet, joiden vallitessa hänet tunnustettiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta.

35 Tämän säännöksen samoin kuin Geneven yleissopimuksen 1 artiklan C kohdan 5 alakohdan mukaan pakolaisasema lakkaa, kun olosuhteet, joiden vallitessa tämä asema tunnustettiin, ovat lakanneet olemasta, eli toisin sanottuna, kun pakolaisaseman myöntämisedellytykset eivät enää täyty. Se, että direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetään, että kansalainen ”ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan” alkuperävaltionsa suojelua, merkitsee sitä, että kyseessä oleva ”suojelu” on sama kuin se, joka aiemmin oli puutteellinen, eli suojelu sellaisia vainoksi katsottavia tekoja vastaan, jotka johtuvat ainakin yhdestä kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdassa luetellusta syystä (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 65 ja 67 kohta).

36 Täten olosuhteet, jotka osoittavat alkuperävaltion kyvyttömyyden tai päinvastoin kyvykkyyden varmistaa suojelu vainoksi katsottavia tekoja vastaan, ovat ratkaiseva tekijä arvioitaessa pakolaisaseman myöntämistä tai mahdollisesti vastaavasti sen lakkaamista. Tällainen lakkaaminen edellyttää siis sitä, että olosuhteiden muutos on korjannut syyt, joiden johdosta pakolaisasema on myönnetty (tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 68 ja 69 kohta).

37 Kun otetaan huomioon direktiivissä 2004/83 vahvistettu vastaavuus pakolaisaseman myöntämisen ja lakkaamisen välillä, suojelun, joka voi kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdan perusteella sulkea tämän aseman pois tai sen 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla lakkauttaa kyseisen aseman, on täytettävä samat vaatimukset, jotka johtuvat muun muassa mainitun direktiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohdasta.

38 Todetakseen, että pakolaisen pelko vainotuksi joutumisesta ei enää ole perusteltu, toimivaltaisten viranomaisten on direktiivin 2004/83 7 artiklan 2 kohdan valossa varmistuttava kyseisen pakolaisen henkilökohtaisen tilanteen suhteen siitä, että kyseessä olevat kyseisen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suojelun tarjoajat ovat toteuttaneet asianmukaisia toimenpiteitä vainon estämiseksi, että niillä on muun muassa tehokas oikeudellinen järjestelmä vainoksi katsottavien tekojen toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi ja että asianomaisella kansalaisella on siinä tapauksessa, että hänen pakolaisasemansa lakkaa, mahdollisuus saada tällaista suojelua (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 70 ja 74 kohta).

39 Edellä esitetyn perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetun pakolaisaseman lakkaamiseen liittyvän ”suojelun” on täytettävä samat vaatimukset kuin ne, jotka käyvät tämän aseman myöntämisen osalta ilmi kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdasta, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.

Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että asianomaisen kolmannen maan kansalaisen perheen tai klaanin kaltaisten yksityisten toimijoiden mahdollisesti antama sosiaalinen ja taloudellinen tuki vastaa näistä säännöksistä ilmi käyviä suojelua koskevia vaatimuksia, ja onko tällainen tuki merkityksellinen arvioitaessa kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun valtion tarjoaman suojelun tehokkuutta tai

saatavuutta tai määritettäessä mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan c alakohdan kanssa, nojalla sitä, onko perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi edelleen olemassa.

41 Tässä yhteydessä on ensinnäkin tutkittava, voidaanko asianomaisen kolmannen maan kansalaisen perheen tai klaanin kaltaisten yksityisten toimijoiden antaman sosiaalisen ja taloudellisen tuen katsoa vastaavan direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdasta, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 2 kohdan kanssa, ilmeneviä suojelua koskevia vaatimuksia.

42 Kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdan mukaan kolmannen maan kansalaisen on koettava alkuperämaassaan vallitsevien olosuhteiden johdosta perusteltua pelkoa joutua henkilökohtaisesti vainotuksi ainakin yhdestä kyseisessä säännöksessä mainituista viidestä syystä. Nämä olosuhteet osoittavat, että kyseinen kolmas valtio ei suojele kansalaisiaan vainoksi katsottavilta teoilta (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 56 ja 57 kohta).

43 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa pääasiallisesti todennut ja kuten myös tämän tuomion 38 kohdassa on mainittu, mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa edellytettyä suojelua täsmennetään sen 7 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan ”suojelua tarjotaan yleensä silloin, kun [mainitun artiklan] 1 kohdassa tarkoitetut toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten, että niillä on tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi, ja kun hakijalla on mahdollisuus saada tällaista suojelua”.

44 Kun otetaan huomioon tämä sanamuoto, direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdan kanssa, edellytetyllä suojelulla viitataan kolmannen maan, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, kykyyn estää tai sanktioida mainitussa direktiivissä tarkoitetut vainoksi katsottavat teot (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 59, 67 ja 68 kohta). Lisäksi mainittu 7 artiklan 2 kohta koskee vainoksi katsottavien tekojen estämiseksi toteutettavia toimenpiteitä sekä sellaisen tehokkaan oikeudellisen järjestelmän olemassaoloa, jolla ne voidaan todeta, niistä voidaan asettaa syytteeseen ja niistä voidaan rangaista.

45 Direktiivin 2004/83 9 artiklan, jossa määritellään seikat, joiden perusteella tekoja voidaan pitää vainona, 1 kohdassa täsmennetään, että merkityksellisten tosiseikkojen on oltava laatunsa tai toistuvuutensa vuoksi ”niin vakavia”, että ne muodostavat ”vakavan loukkauksen ihmisten perusoikeuksia vastaan”, tai niiden on oltava sellainen kertymä erilaisia toimenpiteitä, joka on ”riittävän vakava” vaikuttaakseen yksilöön tavalla, joka vastaa ”vakavaa loukkausta ihmisten perusoikeuksia vastaan”. Kyseisen direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa lisätään, että sen 10 artiklassa mainittujen vainon syiden ja vainoksi katsottavien tekojen välillä on oltava yhteys.

46 Kolmannen maan kansalaiselle annettava ennakkoratkaisupyynnössä tarkoitetun kaltainen pelkkä sosiaalinen ja taloudellinen tuki ei sellaisenaan ole omiaan estämään vainoksi katsottavia tekoja eikä edistämään tällaisten tekojen toteamista ja niistä syytteeseen asettamista ja rankaisemista, eikä sen siten voida katsoa takaavan direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdan kanssa, edellytettyä suojelua. Näin on erityisesti sen vuoksi, että mainitun sosiaalisen ja taloudellisen tuen tavoitteena ei nyt käsiteltävässä asiassa näytä olevan sen takaaminen, että OA:ta suojellaan tällaisilta teoilta, vaan se, että hän voi asettautua uudelleen Mogadishuun.

47 Näin ollen ennakkoratkaisupyynnössä tarkoitetun kaltaisella asianomaisen kolmannen maan kansalaisen perheen tai klaanin antamalla sosiaalisella ja taloudellisella tuella ei voida katsoa taattavan suojelua vainoksi katsottavilta teoilta näissä säännöksissä tarkoitetulla tavalla.

48 Tästä seuraa toiseksi, että tällainen sosiaalinen ja taloudellinen tuki ei ole merkityksellinen, kun arvioidaan direktiivin 2004/83 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun valtion tarjoaman suojelun tehokkuutta tai saatavuutta.

49 Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska pelkät taloudelliset vaikeudet eivät lähtökohtaisesti kuulu direktiivin 2004/83 9 artiklassa tarkoitetun ”vainon” käsitteen alaan, joten tällaisella sosiaalisella ja taloudellisella tuella, jolla pyritään tällaisten vaikeuksien ratkaisemiseen, ei lähtökohtaisesti pitäisi olla vaikutusta arvioitaessa sitä, onko valtion tarjoama suojelu vainoksi katsottavilta teoilta riittävää.

50 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan asiakirja-aineistoon ei sisälly tietoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että taloudelliset vaikeudet, joita OA voisi Mogadishuun palatessaan kohdata, olisivat ilmentymiä mainitun direktiivin 9 artiklassa tarkoitetuista vainoksi katsottavista teoista, joten ne eivät kuulu tässä artiklassa tarkoitetun sen ”vainon” käsitteen alaan, joka oikeuttaisi pakolaisaseman myöntämisen ja sen säilyttämisen.

51 Lisäksi vaikka Ranskan hallitus totesi istunnossa, että äärimmäinen aineellinen puute voisi olla merkityksellinen seikka toissijaisen suojelun myöntämisen kannalta, ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ilmenee kuitenkin, että pääasia ja unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset eivät koske sitä, voidaanko OA:lle myöntää toissijainen suojeluasema, vaan ne koskevat hänen pakolaisasemansa lakkaamista. Tältä osin on näet täsmennettävä, että ennakkoratkaisukysymyksissä tehty viittaus direktiivin 2004/83 2 artiklan e alakohtaan, joka sisältää ”henkilön, joka voi saada toissijaista suojelua” määritelmän, on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien selitysten perusteella ja kaikki unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat huomioon ottaen ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohtaa ja että se koskee siten yksinomaan pääasian valittajan pakolaisaseman lakkaamista.

52 Siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset on ymmärrettävä siten, että sen tarkoituksena on selvittää, voidaanko – siltä osin kuin klaanit antavat Mogadishussa mahdollisesti sosiaalisen ja taloudellisen tukensa lisäksi myös luonteeltaan turvallisuuteen liittyvää suojelua – tällainen suojelu ottaa huomioon tarkistettaessa sitä, täyttääkö valtion tarjoama suojelu muun muassa direktiivin 2004/83 7 artiklan 2 kohdasta ilmenevät vaatimukset, on muistutettava, että määritettäessä sitä, onko pakolaisen pelko joutua vainotuksi enää perusteltu, suojelun tarjoajaa tai tarjoajia, joihin nähden alkuperämaan olosuhteiden muutoksen todellisuutta arvioidaan, ovat kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaan joko itse valtio tai valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina (tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 74 kohta).

53 Niiden vaatimusten mukaisesti, joista tämän tuomion 38 ja 43–46 kohdassa on muistutettu, tällaista luonteeltaan turvallisuuteen liittyvää suojelua ei missään tapauksessa voida ottaa huomioon tarkistettaessa sitä, täyttääkö valtion tarjoama suojelu muun muassa mainitun direktiivin 7 artiklan 2 kohdasta ilmenevät vaatimukset.

54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta kolmanneksi, voidaanko asianomaisen kolmannen maan kansalaisen perheen tai klaanin antama sosiaalinen ja taloudellinen tuki ottaa kuitenkin huomioon määritettäessä direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan c alakohdan kanssa, perusteella sitä, onko perusteltu aihe pelätä vainotuksi joutumista edelleen olemassa. Tämän Yhdistyneen kuningaskunnan joidenkin tuomioistuinten omaksuman tulkinnan mukaan asianomaisen kolmannen maan kansalaisen perheen tai klaanin antama sosiaalinen ja taloudellinen tuki on luonteeltaan sellaista, että tällainen pelko voidaan sulkea pois riippumatta suojelua koskevista vaatimuksista, jotka käyvät ilmi ensin mainitusta säännöksestä, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdan kanssa.

55 Direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdan sanamuodon mukaan pakolaisena pidetään muun muassa kansalaisuusmaansa ulkopuolella oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi” rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka on kykenemätön tai ”sellaisen pelon johdosta” haluton turvautumaan sanotun maan ”suojaan”. Pakolaisasema voi kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla päättyä silloin, kun tällaisen pelon perusteena olevat olosuhteet ovat lakanneet olemasta.

56 Tässä yhteydessä on todettava, että direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetut edellytykset, jotka liittyvät pelkoon vainotuksi joutumisesta ja suojeluun, ovat erottamattomasti sidoksissa toisiinsa. Kuten tämän tuomion 47 kohdasta ilmenee, suojelu, johon kyseisessä säännöksessä viitataan, on näet suojelua vainoksi katsottavilta teoilta.

57 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että kun asianomainen kansalainen kokee alkuperämaassaan vallitsevien olosuhteiden johdosta perusteltua pelkoa joutua henkilökohtaisesti vainotuksi ainakin yhdestä direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa mainituista viidestä syystä, nämä olosuhteet osoittavat, että kyseessä oleva kolmas valtio ei suojele kansalaisiaan vainoksi katsottavilta teoilta (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 57 ja 58 kohta). Kolmannen maan kansalaisella, jota tosiasiallisesti suojellaan kyseisessä säännöksessä tarkoitetuilta vainoksi katsottavilta teoilta, ei nimittäin voida katsoa olevan perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.

58 Lisäksi näiden samojen olosuhteiden, jotka osoittavat, että asianomainen kolmas maa ei suojele kansalaistaan vainoksi katsottavilta teoilta, johdosta kyseinen kansalainen on kykenemätön turvautumaan tai hän voi perustellusti kieltäytyä turvautumasta mainitussa säännöksessä tarkoitettuun alkuperämaansa suojeluun, jolla tarkoitetaan kyseisen maan kykyä estää tai sanktioida vainoksi katsottavat teot (tuomio 2.3.2010, Salahadin Abdulla ym., C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08, EU:C:2010:105, 59 kohta).

59 Sen ratkaisemiseksi, onko asianomaisella kolmannen maan kansalaisella perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperämaassaan direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla, on näin ollen otettava huomioon se, onko suojelua vainoksi katsottavilta teoilta saatavilla tässä kolmannessa maassa vai ei.

60 Sen, että kolmas maa tarjoaa suojelua vainoksi katsottavilta teoilta, perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että perusteltua aihetta pelätä vainotuksi joutumista tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla ei ole, ainoastaan, jos suojelu täyttää muun muassa kyseisen direktiivin 7 artiklan 2 kohdasta ilmenevät vaatimukset.

61 Koska mainitun direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetut edellytykset, jotka liittyvät pelkoon vainotuksi joutumisesta sekä suojeluun vainoksi katsottavilta teoilta, ovat erottamattomasti sidoksissa toisiinsa – kuten tämän tuomion 56 kohdasta ilmenee –, niitä ei voida tutkia erillisen suojelua koskevan arviointiperusteen perusteella, vaan niitä on arvioitava muun muassa saman direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädettyjen vaatimusten kannalta.

62 Lisäksi direktiivin 2004/83 1 artiklasta ilmenee erityisesti, että kyseisessä 7 artiklan 2 kohdassa säädetään vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat asianomaisen henkilön alkuperämaassa tarjottavaa sellaista suojelua vainoksi katsottavilta teoilta, joka on omiaan estämään sen, että hänelle myönnettäisiin pakolaisasema. Tulkinnalla, jonka mukaan kyseisessä kolmannessa maassa tarjottavan suojelun perusteella voidaan sulkea perusteltu aihe pelätä vainotuksi joutumista pois, vaikka suojelu ei täyttäisikään näitä vaatimuksia, voitaisiin saattaa kyseenalaisiksi viimeksi mainitussa säännöksessä asetetut vähimmäisvaatimukset.

63 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että perheen tai klaanin kaltaisten yksityisten toimijoiden asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle mahdollisesti antama sosiaalinen ja taloudellinen tuki ei vastaa näistä säännöksistä ilmeneviä suojelua koskevia vaatimuksia eikä se siten ole merkityksellinen arvioitaessa kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun valtion tarjoaman suojelun tehokkuutta tai saatavuutta tai ratkaistaessa mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan c alakohdan kanssa, nojalla, onko perusteltu aihe pelätä vainotuksi joutumista edelleen olemassa.

Oikeudenkäyntikulut

64 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetun pakolaisaseman lakkaamiseen liittyvän ”suojelun” on täytettävä samat vaatimukset kuin ne, jotka käyvät tämän aseman myöntämisen osalta ilmi kyseisen direktiivin 2 artiklan c alakohdasta, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.**

2) **Direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että perheen tai klaanin kaltaisten yksityisten toimijoiden asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle mahdollisesti antama sosiaalinen ja taloudellinen tuki ei vastaa näistä säännöksistä ilmeneviä suojelua koskevia vaatimuksia eikä se siten ole merkityksellinen arvioitaessa kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun valtion tarjoaman suojelun tehokkuutta tai saatavuutta tai ratkaistaessa mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan c alakohdan kanssa, nojalla, onko perusteltu aihe pelätä vainotuksi joutumista edelleen olemassa.**

Allekirjoitukset